

13.02.2024

Asia/3

§ 17

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Ted Apterin ym. aloitteesta Immigrant Council:in perustamiseksi Helsinkiin

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa maahanmuuttaja- tai maahanmuuttoasioiden neuvoston perustamista Helsingin kaupunkiin. Toimiva demokratia edellyttää kaikkien väestöryhmien osallistumista vaikuttamiseen ja päätöksentekoon.

Suomeen muualta muuttaneiden osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan on kuitenkin havaittu olevan monilta osin valtaväestöä vähäisempää. Äänestysaktiivisuus on vaatimatonta ja vähemmistöjen aliedustus vaaleilla valituissa elimissä on selkeä suhteessa niiden väestöosuuteen. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2021 kunnallisvaaleissa ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuus jäi alle 30 prosentin kaikissa paitsi kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä, kun koko väestön äänestysprosentti oli 55. Ulkomaalaistaustaiset olivat aliedustettuina myös vuoden 2021 kuntavaalien ehdokkaissa. Ulkomaalaistaustaisia, eli henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, on äänioikeutetuista noin seitsemän prosenttia ja ehdokkaista 2,7 prosenttia.

Ilmiö on havaittu myös Helsingin kaupungilla eri yhteyksissä, kunnallisvaalien lisäksi muun muassa osallistumisessa kaupunkilaisille suunnattuun osallistuvaan budjetointiin, OmaStadiin. Demokratian vahvistamiseksi on tarpeen lisätä keinoja, joilla Suomeen muualta muuttaneet voivat vaikuttaa päätöksentekoon.

Useisiin suomalaisiin kaupunkeihin on perustettu maahanmuuttajaneuvostoja lisäämään ulkomaalaistaustaisten kaupunkilaisten osallisuutta kuntademokratiassa. Tampereen lisäksi muun muassa Kouvolassa, Oulussa, Kajaanissa, Vaasassa, Salossa ja Raaseporissa toimii maahanmuuttajaneuvosto.

Helsingissä maahanmuuttajaneuvosto olisi uusi toimielin kuntalaissa säädettyjen nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostojen rinnalla. On tarpeen tarkastella, miten maahanmuuttaja- tai maahanmuuttoasioiden neuvosto suhteutuisi edellä mainittuihin lakisääteisiin neuvostoihin, joiden tehtäviksi kuntalaissa on määritelty kunnan tai hyvinvointialueen

toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan vaikuttaminen asioissa, joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta.

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) asettama Maahanmuuttaneet ja monikieliset suomalaiset yhteiskunnallisina vaikuttajina - työryhmä (MOVA-työryhmä) julkaisi selvityksensä Korjataan maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten demokratiavaje vuonna 2022. Raportissa otetaan kantaa myös maahanmuuttajaneuvostojen perustamiseen ja toimintaan suosittamalla kuntia varaamaan neuvostolle riittävät resurssit ja vaikuttamismahdollisuudet sekä sitomaan toiminta osaksi kunnan päätöksentekoa lakisääteisiä vaikuttamistoimielimiä vastaavalla tavalla.

Neuvoston kokoonpanoa ja tehtäviä määriteltäessä on hyvä huomioida, että selkeärajaista ryhmää ”maahanmuuttajat” ei ole tai ainakin se muodostuu monista risteävistä, osin päällekkäisistä kategorioista, jotka voivat myös muuttua Suomessa oleskelun aikana. Edustuksellisuuteen onkin tarpeen kiinnittää erityistä huomiota, koska eri ihmisten ja ryhmien ajamat intressit voivat olla eriäviä ja jopa vastakkaisia.

Helsingin vammais- ja vanhusneuvostot on muodostettu etujärjestöjen edustajista, poliittisista luottamushenkilöistä ja kaupungin toimialojen ja keskushallinnon nimeämistä pysyvistä asiantuntijoista. Nuorisoneuvosto sen sijaan valitaan joka toinen vuosi henkilövaaleilla.

Vammais- ja vanhusneuvoston tapaan luottamushenkilöistä ja järjestöjen edustajista muodostetulla maahanmuuttajaneuvostolla olisi todennäköisesti suhteellisen hyvät edellytykset monimuotoisen väestöryhmän riittävään edustuksellisuuteen. Maahanmuuttajia edustavia järjestöjä on kuitenkin Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla varovaistenkin arvioiden mukaan pitkälti yli sata. Siksi olisi perusteltua pohtia järjestöedustajien valintaa esimerkiksi väestörakennetta vasten peilaten.

Erään näkökulman edustuksellisuuden haasteisiin tarjoaa Kansalaisraati-menetelmä, jossa osallistujat valitaan edustettavan väestöpohjan perusteella. Kansalaisraatia on kokeiltu Helsingin kaupungilla muun muassa vuosien 2013–2014 aikana demokraatiopilottityössä.

Maahanmuuttajaneuvoston tehtäviä määriteltäessä lähtökohtana olisi hyvä olla se, että neuvoston on mahdollista vaikuttaa kaikissa sen jäseniä kiinnostavissa asioissa ja että se voi tuoda asiantuntijuuttaan laaja-alaisesti kaupungin ja toimialojen päätöksentekoon sekä toimia kokemusasiantuntijana valmistelussa. Erityisesti neuvoston asiantuntijuutta voisi hyödyntää Helsingin kaupungin lakisääteisen kotoutumisen edistämisen ohjelman laatimisessa ja sen toimenpiteiden toteutumisen

13.02.2024

Asia/3

seurannassa. Myös kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä osallisuussuunnitelman laatiminen ja seuranta voisivat olla keskeisiä vaikuttamisen paikkoja neuvostolle. Luontevina tehtävinä voi nähdä myös yhdenvertaisen osallisuuden, ihmisoikeuksien ja rasisminvastaisuuden yleisen edistämisen kaupungissa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Esa Korkia-aho: Vastaehdotus pohjaan. Perustelut: Maahanmuuttajilla on jo nyt kaikki lakisääteiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua. Esityksessä mainitaan alhainen äänestysaktiivisuus sekä vähäinen osallistuminen ehdokkaina. Tämä sama asia pätee kantaväestöön, jotka eivät äänestä ja osallistu. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nimissä myös heille pitäisi perustaa vastaava neuvosto. Maahanmuuttajia edustavia järjestöjä on esityksen mukaan reilusti yli sata, joilla on mahdollisuus vaikuttaa ja aktivoida omia ryhmiään. Emme näe tarpeellisena perustaa uusia organisaatioita, mitkä kuluttavat jälleen resursseja.

Esa Korkia-ahon vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esa Korkia-aho jätti päätöksestä eriyvän mielipiteen seuraavilla perusteluilla:

Maahanmuuttajilla on jo nyt kaikki lakisääteiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua. Esityksessä mainitaan alhainen äänestysaktiivisuus sekä vähäinen osallistuminen ehdokkaina. Tämä sama asia pätee kantaväestöön, jotka eivät äänestä ja osallistu. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nimissä myös heille pitäisi perustaa vastaava neuvosto. Maahanmuuttajia edustavia järjestöjä on esityksen mukaan reilusti yli sata, joilla on mahdollisuus vaikuttaa ja aktivoida omia ryhmiään. Emme näe tarpeellisena perustaa uusia organisaatioita, mitkä kuluttavat jälleen resursseja.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Marika Westman, ts. yksikön päällikkö, puhelin: 310 71574
marika.westman(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 11.10.2023 Apter Ted Aloite Immigrant Council:in perustamiseksi Helsinkiin

Muutoksenhaku

13.02.2024

Asia/3

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa 8.3.2024 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Ted Apterin ym. aloitteesta Immigrant Council:in perustamiseksi Helsinkiin. Aloite on kokonaisuudessaan liitteenä.

Asiasta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristölautakunnalta, kasvatus- ja koulutuslautakunnalta sekä ja sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunnalta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Marika Westman, ts. yksikön päällikkö, puhelin: 310 71574
marika.westman(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 11.10.2023 Apter Ted Aloite Immigrant Council:in perustamiseksi Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 23.01.2024 § 30

Kaupunkiympäristölautakunta 16.01.2024 § 21